

Ministryně nespravedlnosti

Od ledna platí nový zákon o soudních znalcích. A nová výše jejich odměn, jež je ve výrazném nepoměru k odměnám advokátů. Jaký div, že advokátů přibývá a znalců naopak dramaticky ubývá. A že ministryně spravedlnosti je profesí advokátka.

Pavel Pafko

lékař

Zeptáte-li se deseti lidí, zda by jejich odměna za práci měla být vyšší, většina odpoví, že si zaslouží víc. Když vám úklidová firma umyje okna, zaplatíte za hodinu 330 Kč. Je to moc, či málo? Pro člověka s dobrým příjmem to nestojí za řeč, žena samoživitelka si je musí umýt sama. Vše, co hodnotíme, musíme vztáhnout k něčemu jinému, jinak je takové hodnocení k ničemu.

Od 1. ledna nabyl účinnosti zákon o znalcích. A paní ministryně Benešová k němu podepsala vyhlášku o jejich odměnách. Nepochybně si jako dlouholetá advokátka musela být vědoma toho, že ministerstvo spravedlnosti, které řídí, vydalo i vyhlášku o odměnách advokátů. A v tuto chvíli bych měl upozornit, že jsem nikdy nebyl, nejsem a nebudu advokátem, ani zapsaným soudním znalcem. Vidím pouze velkou nespravedlnost.

Podívejme se na vyhlášky o mimosmluvní odměně znalců a advokátů. Pokud si někdo domluví platbu smluvně, je to soukromá věc dvou stran. Zákon ale řeší mimosmluvní vztah. Starý zákon a vyhláška znalcům přiznávaly maximálně 350 Kč za hodinu práce, a to osmnáct let bez valorizace. Tedy takové lepší mytí oken. Paní ministryně laskavě přidala a zvýšila nově taxu na 450 Kč. Ví, že v roce 2003, odkdy platila stará sazba, činil průměrný plat 16 400 Kč? Dnes je to 32 500 Kč! Stačí trojčlenka, abychom zjistili, že práci znalců dehonestovala. Kdyby jim dala 700 Kč, zůstali by na svém.

V jaké době k této dehonestaci dochází? V roce 2008 bylo v ČR zapsáno v seznamu soudních znalců 11 000 znalců v padesáti oborech lidské činnosti, dnes jich je už jenom 7 700. V posledním roce poklesl jejich počet o 1 100! Za průtahy soudních sporů, zapříčiněných i nedostatkem znalců, platí ministerstvo a nakonec my všichni z daní nemalé prostředky. Třeba před více než dvanácti lety spadl most ve Studénce na projíždějící vlak, byli mrtví, ale zatím nebyl nikdo odsouzen. Paní ministryně chce situaci zlepšit, a tak podle nového zákona budou znalci skládat placené zkoušky, budou si muset platit pojištění, budou pod rizikem sankcí a pokut. Paní ministryně se zřejmě domnívá, že čím budou mít méně peněz, tím více „odvedou“ muziky. Lidová moudrost zřejmě na ministerstvu spravedlnosti neplatí.

Každému stejný krajíc

A jak je to s advokací? Advokát je placen podle počtu úkonů, které provede. Úkony jsou v civilněprávních sporech hodnoceny sazbou podle toho, o jakou částku se strany soudí. Čím je vyšší, tím vyšší je cena úkonu. Úkon je podle vyhlášky „započatá dvouhodina“. Některý úkon vyžaduje nepochybně delší čas, jiný ale může trvat třeba jen 15 minut, třeba když advokát přijde na soud a soudce po krátkém jednání soud odročí. V tom je to podobné platbě pojišťovny například za operaci žlučníku: ta je také „úkonem“, který může trvat 30 minut, ale třeba i tři hodiny – a cena je stejná.

Jako lékař vím, že dnes lidé žalují zdravotnická zařízení v případě újmy na zdraví s trvalými následky. Nejčastěji se soudí o náhradu v rozmezí 200 000 až 10 a více milionů Kč. Pak je hodnota jednoho úkonu 9 100 Kč (jedná-li se o náhradu 200 tisíc), nebo také 48 300 Kč za úkon/dvouhodinu (soudí-li se žalující o více než 10 milionů). Už při těch základních 200 tisících dostane advokát desetinásobek toho co znalec.

Zatímco počet znalců výrazně klesá, počet advokátů roste. Divíte se? V roce 2005 měla Advokátní komora 7 500 členů, dnes jich je 12 200. V čem je taková atraktivita tohoto zaměstnání? Pamatujeme problematické získávání titulů na Právnické fakultě v Plzni. Slyšeli jste, že by někdo chtěl být znalcem v rozporu se zákonem?

Pro soudce je názor advokáta stejně důležitý jako znalce. Kdo může po soudci požadovat znalosti, jak míchat beton, jak dlouho tvrdne a kdy odstranit lešení, spadne-li strop? Při chybné operaci příštítných tělísek možná ani neví, kde jsou. Stejně tak neposoudí selhání brzd vozidla, to musí vysvětlit znalec. Je tedy správné hodnotit advokáta a znalce tak rozdílně?

Všichni, kdo pracují v justici a s nimiž jsem otázku obou vyhlášek (o odměně advokátů a znalců) konzultoval, je vnímají jako diskriminační. Chabou obhajobu jsem našel jen na ministerstvu spravedlnosti: peníze nejsou. Jak pro koho. Prostě pro advokáty peníze jsou, pro znalce ne. Maminka mě učila: máš-li jen dva namazané krajíce chleba a dvě hladové děti, dej každému jeden. Argumenty, že znalec dělá svoji práci po zaměstnání, zatímco pro advokáta je to povolání, jsou úsměvné. Ocenění hodinové práce musí být stejné bez toho, zda pracujeme v úvazku 0,2, 0,4 či 0,8! Rozhodující je odbornost a kvalita. Jiný, rovněž úsměvný argument: advokát si musí platit sekretářku/písařku. Kdyby si ji platil znalec, ze 450 korun by mu moc nezbylo.

Abychom jen neteoretizovali: pacientka utrpěla při lékařském zákroku vážnou újmu na zdraví. Žalovala o 12 281 000 Kč. Soud žalobu zamítl. Za právní služby advokáta protistrany jí bylo uloženo zaplatit podle advokátního tarifu 489 740 Kč. Znalec z oboru chirurgie dostal za posudek v této kauze 2 450 Kč. Taxy vyplývaly z platných předpisů.

Spravedlnost je žena s váhami a mečem v rukou. Má zavázané oči. V čele české spravedlnosti máme také ženu. Proč má také zavázané oči? Aby neviděla nespravedlnost, kterou podepisuje? Chtěla-li by někde přidat, ví, že by musela někde ubrat. Obecně mám za to, že máme podepisovat jen to, o čem jsme přesvědčeni, že je správné. Ministryně spravedlnosti podepsala nespravedlivou vyhlášku. Jak to před znalci obhájí? Jako advokátka se asi bojí někde ubrat.